

Mýtus a dnešní společnost

Novodobé křesťanství

Abychom našli odpověď na otázku, jaký pohled na mýty má současná společnost, musíme se vrátit až k samotným kořenům mýtu. Už jen z definic o tom, co vlastně mýtus je, vyplývá, že nad jednotlivými mýty vznikají protichůdné názory o jejich původu, případně o jejich shodě s historickými událostmi. Někteří považují mýty za zcela smyšlené, jiní jsou naprosto přesvědčeni o jejich pravosti a případném významu pro lidstvo. Takovým u nás nejrozšířenějším mýtem (?) je křesťanství a příběhy, které jsou s ním úzce spojeny. Zvláštní na této skupině příběhů je, že jsou většinou přijímány nebo odmítány jako celek.

V případě křesťanství se nejedná v pravém slova smyslu o mýtus, ale přímo o model vzniku a významu celého vesmíru, který soupeří s Darwinovou evoluční teorií a na rozdíl od ní nám nabízí i duchovní rozměr světa. Evoluční teorie nedokáže dost dobře vysvětlit, jakým způsobem se derivovaly takové nehmotné (a mnohdy i nepraktické) složky života jako je láska, radost, emoce, soucit, svědomí. Dále nám křesťanství klade poměrně uspokojujivé vysvětlení na otázky, které trápí každého člověka už od malička. Např. co bude s tatínkem a maminkou až umřou, proč se dějí ve světě tak hrozné věci atd.

Samotné křesťanství je velmi široké téma, které zahrnuje spousty příběhů, jež jsou větší či menší měrou všeobecně považovány za mýty. Lze ho však chápat i jako jeden celek s určitou vnitřní logikou, kde všechny biblické příběhy mají svůj vnitřní význam a tvoří jednu částku v celkové mozaice celého tohoto směru.

Já jsem se rozhodla, že se pokusím v této práci pohlížet na křesťanství jako na celek a tím nejlépe objasním třeba i mýty, které jsou naopak šířeny o křesťanství.

V první řadě jsem postřehla, že lidé si často celou řadu pojmů zaměňují. Proto bych ráda uvedla, že křesťanství není Katolická církev ani žádná jiná církev, spíše je to názorový směr nebo ucelená filozofie většinou s hlubokým vnitřním významem pro každého křesťana. Podle bible dějiny existence Boha a andělů sahají ještě daleko před vznik země a lidstva. Někdy úplně na počátku stvořil Bůh vesmír a další bytosti, kteří se nazývají andělé. Tyto bytosti byly svobodné, měly Boha rády a panoval mezi nimi velký soulad. Tohle období bylo poměrně dlouhé a trvalo až do doby, kdy jeden mnoha podivuhodnými schopnostmi obdařený anděl začal být pyšný a následně se u něj projevovaly i různé charakterové vady. S pocitem, že by dokázal dělat věci lépe než Bůh, začal postupně šířit pomlvy o Bohu jako o vládci, kterému se musí všichni podřizovat, až nakonec rozpoutal jakousi vesmírnou revoluci. Bohu se nedařilo tyto pomlvy vyvracet. Zároveň nebylo možné tohoto anděla (Satana, Lucifera atd.) ani zničit, protože to by všechny pomlvy jen umocnilo. Jediný způsob jak prokázat neoprávněnost tohoto nařčení bylo ponechat tomuto andělu prostor a do jisté míry volnou ruku.

Podle bible Bůh stvořil hvězdy, slunce i Zemi a také stvořil veškeré rostliny, zvířata i člověka. Stvořil harmonický celek, který mohl krásně fungovat. Co je pro nás nepochopitelné a těžko uvěřitelné je zejména to, že na Zemi neexistovala smrt. První lidé měli žít věčně a měli se na zemi rozmnožovat. Dostali však také svobodnou vůli se jakkoli rozhodovat (i špatně). První lidé – Adam s Evou milovali Boha a také mu důvěřovali a mohli žít krásný život věčně. Stalo se však, že anděl, strůjce nebeské vzpoury se rozhodl, že bude jejich životy řídit sám a hledal způsob, jak porušit jejich pouto s Bohem. Adam s Evou měli dovoleno jíst kdejaké ovoce v zahradě Eden, kde žili, kromě jediného – ovoce ze stromu poznání dobrého i zlého. Díky Satana, který na sebe vzal podobu hada a který v té době vypadal jako zvíře úplně jinak (nejspíše nějak sympaticky a přátelsky), porušili toto nařízení. Bůh lidem dopředu řekl, že mzdou hříchu je smrt, oni však na to nedbali. Nebyl to zákon, který si Bůh účelově vymyslel, ale takhle to prostě bylo. V dané chvíli asi vypadalo nepravděpodobně, co Bůh lidem předeslal. Důsledky si tehdy nedokázal nikdo ani

představit. Sněžení ovoce ze stromu poznání dobrého i zlého mělo vliv nejen na život prvních dvou lidí, ale na celé lidstvo. Všichni lidé, kteří spáchali během života nějaký hřích, nemají žádnou naději a jsou odsouzeni k zániku. Hřích měl totiž tu vlastnost, že se šířil a umocňoval s každou generací a s každou generací a s každým špatným skutkem lidé zapomínali na Boha a snažili se ho ve svém životě zbavit. Tím se pochopitelně rozrůstal i hřích.

Bůh byl velmi ztrápený a hledal vhodný plán, jakým by lidstvo, které si velmi zamiloval, mohl zachránit. Nakonec vymyslel plán, kterým dá všem lidem možnost zachránit se. Byl vymyšlen chytrý plán. Ten plán lze vysvětlit na příkladu. Zastaví nás policista za překročení rychlosti a chce po nás pokutu. Vedle nás sedí stopař, který se sám od sebe rozhodne za nás pokutu zaplatit. Tím pádem jsme zachráněni a my, ač jsme spáchali přestupek, tak nemusíme pokutu platit. Stačí, když nabídku stopaře přijmeme. Bůh se tedy rozhodl, že „pokutu“ za nás zaplatí jeho syn Ježíš, který umře za nás umučen na kříži. My si tedy nemusíme život zasloužit svým čistým životem a dobrými skutky, stačí, když přijmeme tuto oběť.

Ještě nás může napadat, jakým způsobem si křesťan může odůvodnit kosterní pozůstatky prehistorických zvířat, jak smýšlí o evoluční teorii apod. Také jak si asi křesťan vysvětluje, že první lidé se dožívali skoro 1000 let, kdežto dnešní stěží 100. Na tyto otázky křesťan nachází odpověď v příběhu Noeho a potopě světa, který skýtá vysvětlení pro tyto záležitosti. Lidé žili tak hrozně a špatně, že se Bůh rozhodl lidstvo vyhubit a ponechal jen spravedlivé a dobré lidi. Zvířata jako dinosauři, mamuti apod. jsou předpotopní, která Noe nevzal na svou záchrannou loď – je to logické i s ohledem na její omezené rozměry. Dále Bůh zkrátil dny člověka pravděpodobně změnou klimatu po potopě.

Ještě je zajímavé, jakým způsobem se moderní člověk staví k této mytologii a k těmto zvláštním příběhům. Na jednu stranu jsme v podstatě křesťané všichni, alespoň co se týče tradic a zvyků. Slavíme Vánoce, které mají symbolizovat narození Ježíše, slavíme Velikonoce, které jsou datem jeho ukřižování, pak také ženění a vdávání. Sedm dní v týdnu také vychází z biblických pramenů. V povědomí lidí je mnohdy křesťanství spojováno s peklem, očištěním, odpustky, celibátem, mnišstvím, inkvizicemi a podobně. Tyhle věci nemají žádný biblický základ a jsou ke křesťanství přilepeny různými aktivitami církve, hledající politický a ekonomický prospěch nebo světskou moc. Veškeré biblické příběhy spadají do doby, kterou si nikdo z nás nepamatujeme a tak jsme nuceni snažit se modelovat a dokazovat historií dostupnými prostředky. Dá se však říct, že navzdory všem nasbíraným technickým poznatkům se nepodařilo nikdy najít jednoznačný důkaz, který by byl schopný jednu nebo druhou stranu zřetelným způsobem přesvědčit o omylu. Na každý argument Evolucionisty se najdou protiargumenty a naopak. Pokud bychom chtěli celou oblast poctivě propátrat, dostaneme se nakonec kupodivu na neutrální zónu, kde se sami musíme rozhodnout podle toho, co je nám bytostně bližší.

Hana Krausová